

GR2026 Verkiezingsprogramma
Versie 0.1 (22 november 2025)

Voorwoord

Samen bouwen aan een nog mooier Leeuwarden

Leeuwarden is een stad met een uniek karakter, waar geschiedenis en toekomst hand in hand gaan. Denk aan de iconische Oldehove die fier over de binnenstad waakt, de levendige markten op het Wilhelminaplein waar locals hun verse producten halen, de rustige grachten die door de stad slingeren en de bruisende evenementen zoals het Fries Straatfestival dat ons allemaal samenbrengt. We hebben een rijke culturele erfenis, met musea als het Fries Museum dat onze Friese identiteit viert, en innovatieve hubs zoals de Dairy Campus waar boeren en wetenschappers samenwerken aan een duurzame toekomst. Maar bovenal zijn het de inwoners die Leeuwarden maken tot wat het is: hardwerkende mensen die elke dag hun beste beentje voorzetten, families die hier generaties lang wortelen en jongeren die dromen van een toekomst in deze stad.

Toch zien we dat er ruimte is voor verbetering. De woningnood drukt zwaar op starters en jonge gezinnen, de binnenstad kan nog veiliger en aantrekkelijker, de zorg kan sneller en persoonlijker, het onderwijs kan vrijer en effectiever, en de belastingen kunnen lager zodat jouw geld bij jou blijft. BVNL gelooft dat het allemaal mogelijk is. Met een positieve, constructieve aanpak en respect voor ieders vrijheid kunnen we Leeuwarden omtoveren tot een stad waar iedereen zich thuis voelt. Een stad waar je als starter een betaalbaar huis vindt zonder jaren te wachten, waar je 's avonds met plezier over de Nieuwestad loopt, waar mantelzorgers de steun krijgen die ze verdienen en waar ondernemers zonder onnodige regels kunnen groeien.

Ons programma is gebouwd op drie pijlers: vrijheid om zelf te kiezen hoe je leeft en woont, veiligheid zodat je je nergens zorgen over hoeft te maken, en lage lasten omdat we geloven dat jouw geld beter bij jou besteed is dan bij de overheid. We luisteren naar de gewone Leeuwarder – de verpleegkundige in het MCL die na een lange shift nog even de stad in wil, de student aan de NHL Stenden die een kamer zoekt, de ondernemer op de Zwette die vastloopt in bureaucratie, de ouder in Heechterp-Schieringen die zich zorgen maakt over overlast. Dit is geen lijst met loze beloftes; dit is een gedetailleerd plan met haalbare stappen, meetbare doelen en een duidelijke visie. In eenvoudige taal geschreven, zodat iedereen het begrijpt en mee kan denken. Laten we optimistisch vooruitkijken, de handen uit de mouwen steken en samen bouwen aan een Leeuwarden waar we allemaal trots op zijn. Een stad die niet alleen mooi is, maar ook leefbaar, betaalbaar en veilig voor generaties die komen.

1 Wonen

Nieuwe huizen bouwen met keuzevrijheid en betaalbaarheid voorop

Wonen is meer dan een dak boven je hoofd; het is de plek waar je leven zich afspeelt, waar families groeien en herinneringen gemaakt worden. In Leeuwarden zien we dat veel mensen worstelen met het vinden van een betaalbare woning. Starters staan jaren op wachtlijsten voor een klein appartement, jonge gezinnen wijken uit naar omliggende dorpen omdat de prijzen te hoog zijn, en ouderen blijven vastzitten in te grote huizen omdat er geen geschikte alternatieven zijn. Dat is niet alleen frustrerend, het remt ook de groei van onze stad. We hebben een tekort van duizenden woningen, en de prognoses tot 2040 laten zien dat we tussen de 13.000 en 19.500 extra huizen nodig hebben. Maar in plaats van te klagen, zien we dit als een kans om te bouwen aan een nog mooier Leeuwarden.

BVNL heeft een ambitieus maar haalbaar plan: in de eerste jaren richten we ons op het maximaal adviseren en stimuleren van bouwen binnen de huidige capaciteit, met een realistische toename naar rond de 900 woningen per jaar, in lijn met de regionale Woondeal. Daarna, na het afschaffen van subsidies en onnodige klimaatregels, pakken we grootschalig door om de productie te versnellen. We richten ons op diverse locaties die perfect passen bij de behoeften van onze inwoners. Spoordok wordt een bruisende nieuwe wijk met uitzicht op het water, ideaal voor jonge professionals die werk en wonen willen combineren. Zuidlanden III en IV bieden ruimte voor groene, ruime eengezinswoningen waar kinderen veilig kunnen spelen. Techum-West krijgt moderne appartementen met goede aansluiting op openbaar vervoer, perfect voor starters. Middelsee richten we in op betaalbare huurwoningen voor middeninkomens, De Hemrik op een mix van koop en huur met aandacht voor duurzaamheid die vrijwillig is. Het oude WTC-terrein en de voormalige suikerfabriek transformeren we tot creatieve woon-werkplekken, Zwette VII tot gezinsvriendelijke huizen met tuinen, en Leeuwarden Oost sluiten we naadloos aan op bestaande buurten met respect voor de lokale identiteit.

Minstens 45 procent van deze woningen moet echt betaalbaar zijn: koopwoningen tot €310.000 en huur tot €800 per maand, gebaseerd op huidige prijzen. We zorgen voor variatie: appartementen voor singles, rijtjeshuizen voor gezinnen, gelijkvloerse woningen voor ouderen. Niemand wordt gedwongen om zonnepanelen, warmtepompen of andere duurzame maatregelen te nemen; dat beslis jij zelf. We beginnen met het afschaffen van subsidies daarvoor, omdat we geloven in eerlijke marktwerking die innovatie stimuleert en prijzen laag houdt. Bouwen zonder onnodige klimaatregels maakt projecten sneller en goedkoper, zodat meer mensen een huis kunnen vinden.

Om wijken levendig te houden, breiden we de opkoopbescherming uit naar woningen tot €425.000, zodat beleggers niet langer hele straten overnemen en de prijzen opdrijven. Leegstand aanpakken we positief: eigenaren krijgen hulp bij herbestemming, maar bij langdurige verwaarlozing volgt een boete van €15.000 bij de eerste constatering en €35.000 bij herhaling, om de wijk te beschermen. Voor 65-plussers die kleiner willen wonen, introduceren we een verhuispresentje van €10.000 voor een gelijkvloerse woning, inclusief advies over verhuizing en aanpassingen. Dit stimuleert doorstroming, zodat grote huizen vrijkomen voor jonge families die de wijk nieuw leven inblazen.

Studenten zijn de toekomst van onze stad, en zij verdienen fatsoenlijke huisvesting. We maken het makkelijker om grote huizen veilig op te splitsen in kamers, vooral in wijken als Bilgaard, Camminghaburen, de binnenstad en Huizum, zonder onnodige verboden die oplossingen blokkeren. Dit creëert meer kamers op een veilige manier, met aandacht voor brandveiligheid en geluidsisolatie. Voor tijdelijke opvang, zoals voor asielzoekers, kiezen we zorgvuldig locaties buiten de bebouwde kom, maximaal twee jaar per plek en nooit meer dan 200 plaatsen tegelijk, zodat de focus blijft op onze eigen inwoners die hier al jaren bijdragen. We betrekken bewoners bij de planning van nieuwe wijken, met inspraakavonden en online forums, zodat het echt voelt als hun buurt. Zo bouwen we niet alleen huizen, maar communities waar mensen zich thuis voelen. Leeuwarden wordt een stad waar wonen weer plezierig en betaalbaar is voor iedereen, van jong tot oud.

2 Veiligheid

Een veilige en bruisende stad voor iedereen

Veiligheid is de fundering van een fijne stad, en in Leeuwarden willen we dat iedereen zich vrij voelt om te genieten van wat de stad te bieden heeft. De binnenstad met haar charmante straatjes en cafés, de Vlietzone met potentie voor meer groen en recreatie – dit zijn plekken waar we samen kunnen komen. Maar we erkennen dat overlast door drugs en criminaliteit soms de sfeer bederft. Uit rioolwateronderzoek blijkt dat Leeuwarden helaas hoog scoort op cocaïne- en cannabisgebruik, en dealers proberen in de horeca jongeren te ronselen. Dat past niet bij de veilige, vrije stad die we voor ogen hebben. BVNL kiest voor een nuchter, klassiek-liberaal drugsbeleid dat problemen aanpakt en kansen creëert: we handhaven het gedoogbeleid streng en richten ons op het verminderen van overlast door harddrugs en ondermijning.

We beginnen met een verzoek aan de politie voor versterkte inzet in de horeca, inclusief meer agenten die dealers vroeg signaleren en aanpakken. Uitgaansgelegenheden krijgen drugskluizen en de optie om preventief te fouilleren; de gemeente ondersteunt met een kleine subsidie voor de in-

stallatie, zodat het voor kleine ondernemers haalbaar blijft. Wie dealt of ernstige overlast veroorzaakt, krijgt zes tot twaalf maanden geen toegang meer tot alle aangesloten cafés en clubs via een centraal, gebruiksvriendelijk systeem dat portiers makkelijk kunnen checken. De gemeente faciliteert dit systeem, zodat horeca-ondernemers er eenvoudig gebruik van kunnen maken. Bij handel in harddrugs kan de burgemeester direct tijdelijk sluiten en bij herhaling de vergunning intrekken, maar we bieden ook preventieve workshops voor ondernemers om zulke situaties te voorkomen. Samen met politie, horeca en inwoners richten we een lokale taskforce op die maandelijks acties houdt en de buurt betrekken bij oplossingen, zoals buurtwachten die vrijwillig patrouilleren.

Daarnaast lanceren we de campagne Veilig Uitgaan Leeuwarden, met praktische voorlichting op scholen over de risico's van drugs, trainingen voor horecapersoneel om signalen te herkennen en in te grijpen, en positieve evenementen zoals alcoholvrije feestavonden voor jongeren. Cameratoezicht gebruiken we gericht op hotspots, met maximaal 40 camera's die we jaarlijks evalueren en uitschakelen als de criminaliteit daalt. Het aantal beschermd-wonen-plekken in het centrum bouwen we in vier jaar tijd met 50 procent af en verplaatsen we naar grotere, professionele zorginstellingen buiten de woonwijken, geïnspireerd op succesvolle modellen zoals het oude Maartenswoude in Drachten. Dit zorgt voor betere zorg voor cliënten en meer rust in de buurt.

Overlastteams met 15 BOA's en 10 politieagenten zijn zeven avonden per week zichtbaar in de hotspots, niet om te beboeten, maar om te helpen en preventief in te grijpen. Bij vernieling of diefstal eisen we snelle schadeclaims, maar bieden we ook werkstraffen die de dader verantwoordelijkheid laten nemen, zoals meewerken aan buurtprojecten of schoonmaakacties. Ons doel is 60 procent minder overlastmeldingen in 2028, 40 procent minder inbraken in 2030 en een veiligheidsgevoel dat stijgt naar 85 procent. We investeren in preventie, zoals meer straatverlichting, betere speelplekken voor jongeren en buurtbijeenkomsten waar bewoners ideeën inbrengen. Leeuwarden wordt een stad waar vrijheid en veiligheid hand in hand gaan, waar de binnenstad weer bruist van positieve energie en waar iedereen zich welkom voelt.

3 Zorg & Wmo

Snelle, persoonlijke zorg die er is als je het nodig hebt

Zorg is er om mensen te ondersteunen in tijden van nood, en in Leeuwarden willen we dat het snel, betrouwbaar en op maat is. Niemand zou maanden moeten wachten op een traplift die het leven makkelijker maakt, huishoudelijke hulp die de dagelijkse routine verlicht, of een rolstoel die mobiliteit teruggeeft. Vanaf 2026 beloven we dat elke Wmo-aanvraag binnen vier

weken afgehandeld is, met een openbaar dashboard waar inwoners maandelijks de prestaties kunnen zien en feedback kunnen geven. Dit creëert transparantie en motiveert ons team om steeds beter te presteren. Een dedicated fraudeteam van vijf medewerkers controleert jaarlijks minstens 200 zorgaanbieders en PGB's, zodat geld niet weglekt maar direct geïnvesteerd wordt in kortere wachtlijsten en betere hulpmiddelen, zoals snellere levering van woningaanpassingen.

Mantelzorgers zijn de onzichtbare helden die families bij elkaar houden; zij verdienen alle erkenning en steun. We verhogen het mantelzorgcompliment naar €750 per jaar, bieden een gratis parkeervergunning voor bezoeken aan zorgbehoevenden, geven voorrang bij keukentafelgesprekken en organiseren een jaarlijkse mantelzorgdag met workshops, ontspanningsactiviteiten en gratis toegang tot lokale attracties zoals het Fries Museum of het Aquazoo. Voor jeugdzorg kopen we direct in bij kleine, lokale aanbieders die flexibel en persoonlijk werken, met bonussen voor teams die wachtlijsten kort houden en preventieve programma's die families vroegtijdig ondersteunen. We investeren in buurtcentra waar zorgprofessionals en inwoners samenwerken aan preventie, zoals cursussen over gezonde levensstijl of supportgroepen voor ouders.

We breiden de Wmo uit met innovatieve diensten, zoals mobiele zorgteams die aan huis komen voor kleine aanpassingen, en digitale apps waar inwoners eenvoudig hulp aanvragen en volgen. Voor ouderen introduceren we buurtnetwerken waar vrijwilligers en professionals samenwerken aan sociale activiteiten, om eenzaamheid te verminderen en gezondheid te bevorderen. In samenwerking met het MCL en lokale huisartsen zorgen we voor betere afstemming tussen medische zorg en Wmo, zodat mensen niet tussen wal en schip vallen. Ons doel is een zorgsysteem dat niet alleen reageert op problemen, maar ze voorkomt en mensen sterker maakt. Leeuwarden wordt een stad waar zorg voelt als een warm netwerk, vol compassie, efficiëntie en respect voor ieders zelfstandigheid.

4 Jeugdzorg

Vroegtijdige, laagdrempelige en daadkrachtige jeugdzorg voor elk kind en gezin in Leeuwarden

Jeugdzorg is de sleutel tot een veilige en kansrijke toekomst voor onze kinderen. In Leeuwarden willen we dat geen kind tussen wal en schip valt en dat gezinnen snel en effectief geholpen worden als het moeilijk wordt. Het draait om vroegsignalering, korte lijnen en échte oplossingen in plaats van eindeloze wachtlijsten en bureaucratie. We maken harde maar positieve afspraken met de aanbieders van jeugdzorg en het sociaal domein: binnen drie jaar moeten de wachttijden voor gespecialiseerde jeugdhulp onder de landelijke norm van 4 weken liggen en moet het aantal uithuisplaatsingen

met minstens 25% dalen. Lukt dat niet helemaal, dan komt er een constructief actieplan met extra budget, intensieve coaching van teams en meer betrokkenheid van huisartsen, scholen en wijkteams.

BVNL zet in op een toekomstbestendige jeugdzorg die professionals ruimte en vertrouwen geeft en geld slim besteedt. We breken de monopoliepositie van grote landelijke zorgaanbieders af door lokale en regionale aanbieders voorrang te geven bij aanbestedingen en door inbesteden waar dat goedkoper en beter is. Geld dat nu verdwijnt in overhead en winstmarges investeren we direct in meer jeugdprofessionals in de wijk (maximaal 1 op 70 gezinnen in plaats van 1 op 120), hogere salarissen om ervaren medewerkers te behouden en een starterspremie van €10.000 voor nieuwe jeugd- en gezinsprofessionals die zich minstens vijf jaar aan Leeuwarden verbinden.

We richten één lokaal digitaal platform op waar alle betrokken professionals (wijkteam, huisarts, school, jeugdbescherming, GGZ) veilig en realtime informatie kunnen delen – volledig compliant met privacywetgeving, maar zonder de huidige wirwar van verschillende systemen. Dit voorkomt dat gezinnen hun verhaal tien keer moeten vertellen en zorgt dat hulp direct op de juiste plek terechtkomt. Teams die aantoonbaar goede resultaten boeken met preventie en vroegsignalering krijgen een eenmalige bonus van €100 tot €150 per begeleid kind. We belonen en stimuleren daarmee het delen van succesvolle methodes, net als open source in software.

In Leeuwarden starten we met tien pilot-wijkteams met extra mandaat en budget, waarin jeugdprofessionals, ouderconsulenten en ervaringsdeskundige ouders samenwerken onder één dak. Focus ligt op preventie: snelle huisbezoeken bij verzuim- of verhuissignalen, laagdrempelige inloop voor ouders en intensieve trajecten voor gezinnen met meervoudige problematiek. We zetten in op bewezen methoden zoals Multi Systeem Therapie (MST), Triple P-oudercursussen en ouder-kind centra in elke grote wijk. Pesten, verslaving en mentale problemen pakken we vroeg aan via schoolmaatschappelijk werk dat standaard op elke middelbare school aanwezig is. Het verzuim en de instroom in de specialistische zorg moet daarmee met minstens 30% dalen.

Burgerschap en weerbaarheid worden standaard onderdeel van de ondersteuning: kinderen leren hun rechten kennen, grenzen stellen en omgaan met sociale media en groepsdruk. Friese identiteit en lokale trots krijgen een plek via projecten rond bijvoorbeeld sport, cultuur en de natuur van onze provincie – want wie zich verbonden voelt, heeft minder kans op ontsporing. Ouders worden actief betrokken via ondersteunende oudercursussen bij zorgmijdende gezinnen en een app voor directe communicatie met het wijkteam.

Leeuwarden wordt een koploper in snelle, lokale en menselijke jeugdzorg waar kinderen veilig opgroeien, gezinnen op tijd geholpen worden en professionals weer met trots en plezier hun werk kunnen doen. Want een stad

die goed voor haar kinderen zorgt, bouwt aan de sterkste toekomst.

5 Verkeer & Bereikbaarheid

Een bereikbare stad voor iedereen

Een levende stad is een bereikbare stad, en in Leeuwarden zien we kansen om verkeer slimmer te regelen zodat iedereen makkelijk op zijn bestemming komt. De binnenstad moet weer een plek zijn waar winkeliers bloeien, bezoekers blijven hangen en inwoners zonder frustratie parkeren. In 2026-2027 onderzoeken we mogelijkheden om verkeersstromen te optimaliseren, met aandacht voor veilige doorstroming en voetgangersvriendelijke kruisingen, terwijl we rekening houden met de wensen van bewoners, fietsers en voetgangers. Op plekken als Zaailand, Beursplein en Stationsplein introduceren we duidelijke scheidingen tussen voetgangers, fietsers en auto's, zodat ongelukken worden voorkomen en de sfeer prettig blijft.

Parkeren maken we weer aantrekkelijk: het eerste uur €1 in de hele binnenstad, na 18:00 uur maximaal €1,50 en op zondag helemaal gratis, met extra plekken bij evenementen zoals de PC of het Into the Great Wide Open festival. We verwijderen camera's die alleen boetes opleveren en kalibreren verkeerslichten op soepele doorstroming, zonder rode golven in de spits. Fietsers krijgen betere routes, veilige stallingen en fietsstraten in wijken als Huizum en Camminghaburen. Openbaar vervoer versterken we met betere busverbindingen naar omliggende dorpen en een app voor realtime informatie. Regionale samenwerking met Fryslân zorgt voor snellere treinen naar Groningen en Amsterdam. Zo trekt Leeuwarden meer toeristen en ondernemers aan, wat goed is voor de economie. Een bereikbare stad is een succesvolle stad.

6 Openbare ruimte

Eerst de basis op orde, dan een nog mooier Leeuwarden

Een fijne openbare ruimte nodigt uit om buiten te zijn, en in Leeuwarden willen we dat stoepen, bruggen en grachten uitnodigen tot wandelen, fietsen en genieten. Van 2026 tot 2029 gaat 85 procent van het budget naar achterstallig onderhoud: 150 kilometer stoep repareren in wijken als Bilgaard en Heechterp, 35 bruggen opknappen waaronder Harlingerstraatbrug, Willemskade en bruggen in de Vlietzone, losse tegels in de binnenstad vervangen en grachten als Potmarge, Vliet, Eewalgracht en Dokkumer Ee weer schoon en doorvaarbaar maken. We betrekken bewoners bij de plannen met inspraakavonden en online polls, zodat het echt past bij de buurt.

Zwerfvuil ruimen we binnen 24 uur op, met educatieve campagnes voor

scholen en boetes alleen voor herhaalde overtredders. Groenonderhoud krijgt prioriteit: meer bomen langs de grachten, bloemperken in parken en speelplekken voor kinderen. Buurtprojecten waar locals meewerken aan hun eigen groen, zoals community gardens in Oldegalileën, creëren binding en kostenbesparing. Pas als de basis sterk is, investeren we in extra's zoals kunstinstallaties of evenementenpleinen. Leeuwarden wordt een stad vol groene oases waar je met plezier buiten bent.

7 Digitale soevereiniteit & Privacy

Onafhankelijk en veilig in de digitale wereld

Leeuwarden hoeft geen slaaf te zijn van Big Tech. Bij nieuwe ICT-projecten kiezen we voor open source en on-premise oplossingen, zodat we niet vastzitten aan Microsoft of Google. Onze data blijft in Nederland, met exitclausules in elk contract en een openbaar algoritmeregister. Geen gezichtsherkenning zonder noodzaak. Dit bespaart €1,5 tot 2 miljoen per jaar, geld dat we teruggeven via lagere OZB of extra diensten. We trainen ambtenaren in open systemen en maken digitale diensten voor burgers eenvoudiger, zoals een app voor meldingen. Leeuwarden wordt een slimme, onafhankelijke stad.

8 Werkgelegenheid & Ondernemen

Groei en banen voor een sterke economie

Leeuwarden kan een banenmotor zijn. Met 280.000 m² leegstaande kantoren en 60.000 m² lege winkels hebben we goud in handen. Binnen twee jaar krijgt elk pand een nieuwe bestemming, met subsidies voor herbestemming. Zwette VI en VII geven we versneld uit aan starters. Bedrijven die banen creëren krijgen OZB-korting, starters drie jaar 60 procent minder belasting en gratis vergunningen. We organiseren netwerkevenementen en trainingen met NHL Stenden. Regionale samenwerking alleen als Leeuwarden wint. Zo trekken we tech, zuivel en creatieve bedrijven aan.

9 Sport, Cultuur & Recreatie

Gezond en leuk leven voor iedereen

Sport en cultuur maken Leeuwarden levendig, maar eerst de basis. Sporttarieven bevroren we vier jaar. Geen nieuwe velden tot bruggen klaar zijn. Cultuur krijgt steun als ze zelf inkomsten halen of veel bezoekers trekken. Het openluchtbad openen we in 2028 met crowdfunding en €2,5 miljoen van de gemeente. Meer evenementen zoals festivals en sportdagen, met

inclusie voor jong en oud. Zo geniet iedereen zonder dat het ten koste gaat van essentials.

10 Financiën & Belastingen

Lage lasten, slimme bestedingen

We houden de lasten laag: OZB vier jaar bevroren, afvalheffing max 1,5 procent per jaar, parkeren max 4 procent in vier jaar. Besparingen gaan terug naar burgers. Elk project toetsen we: kan het open, goedkoper of niet? Openbaar dashboard voor transparantie. Zo blijft geld bij jou.

Slot

Dit programma is ons gezamenlijke plan: positief, constructief en vol haalbare stappen voor een vrijer, veiliger en goedkoper Leeuwarden. BVNL kiest voor jou – de starter met dromen, de familie die rust wil, de ondernemer met ideeën en de mantelzorger met hart. Laten we optimistisch bouwen aan een stad waar we allemaal thuishoren.

Leeuwarden is van ons. Samen maken we het nog beter!

Stem BVNL Leeuwarden – Het kan wél!

Jan Boomsma (voorlopig) Lijsttrekker & Erik Nijenhuis

Website: <https://bvnl-leeuwarden.nl>